

Přednáška - Suhotra Swami

Šrīmad Bhāgavatam 3.26.18, Praha 9.10.1994

Téma: Čas nás oklamal

*antaḥ puruṣa-rūpeṇa kāla-rūpeṇa yo bahiḥ
samanvety eṣa sattvānām bhagavān ātma-māyayā*

antaḥ—uvnitř; *puruṣa-rūpeṇa*—v podobě Nadduše; *kāla-rūpeṇa*—v podobě času; *yaḥ*—ten, který; *bahiḥ*—vně; *samanvety*—existuje; *eṣaḥ*—On; *sattvānām*—všech živých bytostí; *bhagavān*—Nejvyšší Osobnost Božství; *ātma-māyayā*—prostřednictvím Svých energií.

Nejvyšší Osobnost Božství všechny tyto různé prvky spravuje prostřednictvím Svých energií a zároveň zůstává uvnitř jako Nadduše a vně jako čas.

VÝZNAM: Zde je řečeno, že Nejvyšší Osobnost Božství sídlí v srdci jako Nadduše. Totéž je vysvětleno v *Bhagavad-gītě* — Nadduše dlí vedle individuální duše a jedná jako svědek. Je to potvrzeno také na jiných místech ve védské literatuře: dva ptáci sedí na jednom stromě (v těle) a jeden je svědkem, zatímco druhý pojídá ovoce toho stromu. Tento *puruṣa* neboli Paramātmā sídlící v těle individuální duše je v *Bhagavad-gītě* (13.23) označen jako *upadraṣṭā*, svědek, a *anumantā*, schvalující autorita. Podmíněná duše prožívá štěstí a neštěstí určitého těla, které dostala řízením vnější energie Nejvyššího Pána, ale nejvyšší živá bytost, Paramātmā, se od podmíněné duše liší. V *Bhagavad-gītě* je označena jako *maheśvara*, Nejvyšší Pán. Je Paramātmā, nikoliv *jīvātmā*. Paramātmā znamená Nadduše, která sídlí vedle podmíněné duše, aby schvalovala její činnosti. Podmíněná duše přichází do tohoto hmotného světa panovat hmotné přírodě. Jelikož nikdo nemůže nic dělat bez svolení Nejvyššího Pána, Pán žije s duší (*živou*) jako svědek a schvalovatel. Je také *bhoktā* — dává podmíněné duši vše, co potřebuje k životu.

Jelikož jsou živé bytosti věčně nedílnými částmi Nejvyšší Osobnosti Božství, Pán je k nim velice laskavý. Když je živá bytost zmatena a oklamána vnější energií, nešťastně zapomíná na svůj vztah k Pánu, ale jakmile si začne být vědoma svého přirozeného postavení, je osvobozena. Nepatrná nezávislost podmíněné duše se projevuje jejím okrajovým postavením. Jestliže si přeje, může zapomenout na Nejvyšší Osobnost Božství a s falešným egem přijít do hmotného světa panovat hmotné přírodě, ale jestliže chce, může se obrátit ke službě Pánu. Individuální živá bytost má tuto nezávislost. Jakmile se obrátí k Pánu, její podmíněný život úspěšně končí, ale zneužije-li své nezávislosti, vstoupí do hmotného světa. Pán je přesto tak laskavý, že s podmíněnou duší neustále zůstává jako Nadduše. Pán si nechce v hmotném světě užívat a nechce v něm ani trpět. Zůstává s *živou* pouze jako schvalovatel a svědek, aby živá bytost mohla získat dobré či špatné výsledky svých činností.

Vně těla podmíněné duše existuje Nejvyšší Osobnost Božství jako faktor času. Podle sāṅkhyového filozofického systému existuje dvacet pět prvků. Dvacet čtyři prvků již bylo popsáno a společně s časovým faktorem je jich celkem dvacet pět. Někteří učení filozofové k nim připočítávají ještě Nadduši, a tak docházejí k výslednému počtu dvaceti šesti prvků.

Śrīla Suhotra Swami: Byl jeden žák māyāvādského guru, který jednoho dne měl úžasnou realizaci, že je absolutní. Přišel ke svému duchovnímu učiteli a řekl: „Nashledanou, děkuji mnohokrát, dnes jsem pochopil, co jste mě učil, že jsem Bůh, proto teď guru nepotřebuji.“ Tak dal guru požehnání svému žákovi a žák svému guruovi, neboť jsou oba Nārāyaṇ a každý šel svou cestou. Když potom žák procházel tržnicí, někdo zakřičel: „Udělejte místo pro slona!“ Lidé se rozestoupili na stranu cesty, aby mohl projít velký slon, na němž seděl muž, který ho řídil a volal: „Uvolněte cestu!“ Māyāvādī si myslel: „Já jsem Bůh, tak proč bych měl někomu uhybat, ten slon uhne mě.“ Tak pokračoval dál dopředu. Slon šel naproti němu, místo aby mu uhnul, tak ho odhodil stranou. Māyāvādī proletěl výlohou a polámal si nohy a ruce. Další den se vrátil ke svému učiteli, nyní trochu pokornější. Měl ruku zavěšenou na krku a opíral se o hůlku. „Guru Maharādži, já nerozumím, co se mi to stalo, včera jsem chápal, že jsem Bůh.“ Pověděl mu všechno, co se přihodilo na tržišti. „Prosím vysvětlete mi, jestli jsem Bůh, jak jste mě učil tolik let, jak je možné, že mě nějaký slon takhle odhodil?“ Guru odpověděl: „Neslyšel jsi Boha, který seděl na tom slonu a říkal ti, abys ho nechal projít? Bůh na slonu říkal Bohu na zemi, aby mu uhnul z cesty.“

Tento příběh ilustruje úplnou absurditu māyāvādské filozofie a také jinou věc, to když neposlechneme Boha v srdci, ne Boha, který sedí na slonu, ale věčného skutečného Boha — Nadduši. Když nebudeme dávat pozor na to, co říká a jestli si budeme myslet: „Já jsem Bůh“ — to je māyāvādský závěr. Ten tvrdí: „Existuje jen jedna duše, všeprostopupující duše, a to jsem já, není nade mnou žádná Nadduše, která by mě dávala pokyny. Sám si řídím vlastní existenci.“ Tak se člověk snaží vyškrtnout Nadduši a jedná na úrovni svého falešného ega. Jakmile nepřijímáme pokyny Paramātmny a jednáme na falešném egu, jsme pod vlivem trestu časového faktoru.

V tomto verši je řečeno, že uvnitř v srdci je Nadduše a vně je tentýž Pán v podobě času. Když se neodevzdáme Pánu uvnitř, budeme potrestáni Pánem vně. V tomto příběhu slon představuje čas. Kṛṣṇa říká v *Bhagavad-gītě*: „Já jsem čas.“ Řekl Arjunovi, že přišel, aby pohltil všechny vojáky na Kuruovském bitevním poli, kteří se mu neodevzdali. Čas samozřejmě pohlcuje všechny hmotné podoby včetně hmotného těla oddaného. Oddaný však nebere existenci času jako něco, čeho by se měl bát. Prabhupāda vypravoval o svých dnech během světové války v Kalkatě. Japonci dobyli Barmu, Bengálsko je poblíž, a tak bombardovali Kalkatu. Když tam přiletěli ty bombardéry, Śrīla Prabhupāda právě přijímal *kacorī*. Když byl malý chlapec, maminka mu říkala *kacorī mukhi* (*mukhi* znamená ústa), protože měl pořád v puse *kacorī*, měl je moc rád. Díval se z okna, jak v Kalkatě vybuchují bomby, ale neodložil své *kacorī* a jedl dál. Na jedné lekci řekl, že jak padaly bomby a všechno vybuchovalo, viděl to jako vesmírnou podobu Kṛṣṇy.

Když oddaný vidí, že přichází čas, aby vzal jeho tělo, nekřičí jako materialisté „pomoc, umírám“, ale vidí - to můj Pán přichází a vezme si mě s Sebou. Oddaný ví, že čas je Nejvyšší Pán a má stále transcendentální vědomí v tomto světě. Śrīla Prabhupāda vysvětlil na jedné přednášce, že pro toho, kdo má hmotné vědomí, čas jedná jiným způsobem. Řekl, že čas je prvotním faktorem relativity. Tento hmotný svět se nazývá relativní svět. Musíme pochopit, co to znamená. Hmotný svět je plný *višeṣi*, určitých rysů. Všimněte si, *višeṣa* je opakem *nirvišeṣi*, tedy v neosobním Brahmanu nejsou žádné určité rysy. V hmotném světě je všude kolem nás mnoho určitých rysů hmoty a všechny jsou relativní. Co to znamená? Například tady jsme v určité místnosti domu, v chrámové místnosti. Já vím, že to není místnost ve které se odpočívá, jako tam nahoře. Prvotní rozdíl je ten, že tato místnost a ta místnost nahoře vypadají odlišně, ale mohli byste zařídit, aby vypadali stejně. Mohl bych být oklamán, kdybyste tuto místnost přemalovali a přestěhovali, pak bych si myslel: „Nyní jsem v tom pokoji nahoře.“ Rysy které vidíme se stále mění a na tom základě nemůžeme jednoduše tyto místnosti od sebe rozlišit. Hlavní rys, který nám udává rozlišnost, je faktor času a prostoru. Víme, že tato místnost je jiná, protože musím nejprve přejít z tamté místnosti určitou vzdálenost a to zabere určitý čas.

Jak víme Berlín je jiné město než Praha. Možná to jsou jen části stejného města jako Budapešť – na jedné straně je Buda a na druhé Pešť. Je jasné, že cesta z Prahy do Berlína trvá mnoho hodin, města jsou tedy odlišná. Śrīla Prabhupāda říká, že čas je prvotní faktor relativity. Pohybovat se časem, zabere čas. To všichni chápou, není to tak těžké. Pro nás je nejdůležitější pochopení, že když jsme v materialistickém vědomí, čas nás odděluje od Kṛṣṇy. To je neskutečné, proto se tento relativní svět nazývá iluze, svět *māyī*. Ve skutečnosti nejsme odděleni od Kṛṣṇy. Prabhupāda to vysvětlil právě v tomto výkladu. Kṛṣṇa je s námi v srdci jako svědek a schvalovatel. My se držíme falešného ega, které nás zastírá. Takto se stáváme odděleni od všech lidí prostřednictvím časového faktoru. Znat tento rozdíl, popis času a relativity, nám pomůže pochopit Absolutního. Je relativní a absolutní svět. Absolutní svět je duchovní svět, protože všechno je tam neodlišné a přesto je tam vše rozmanité. Je složité pochopit, jak může být rozmanitost v duchovním světě a přitom být absolutní. Odpověď je, že duchovní rozmanitosti nejsou oddělené časem.

V *Bhagavatāmṛtē*, kterou napsal Sanātana Gosvāmī, je popis, jak oddaný pomocí svatého jména dosahuje povýšení. Oddaný jménem Gopkumār začal zpívat svaté jméno v Jagannātha Purī. Jak se jeho vědomí zpíváním očistovalo, dostal se do Dvāraka *dhāmu*. Samozřejmě procházel mnoha úrovněmi. Z planet se dostane mimo vesmír na Śivaloku a Vaikuṅṭhaloku a nakonec se ocitne ve Dvārace, v duchovním světě. Ale protože je Gopkumār svou duchovní povahou obyvatel Vṛndāvanu, přesto i když žije ve Dvārace s Kṛṣṇou, není úplně spokojen. Gopkumār nechápal, proč není stále spokojený a zeptal se Nārady Muniho, který cestuje všude. Ten mu odpověděl: „Protože jsi svou povahou pasáček krav ve Vṛndāvanu.“ Gopkumār chtěl tedy vědět, jak může svého přirozeného postavení dosáhnout. Nārada Muni mu poradil: „Nemůžeš vstoupit do Vṛndāvanu odtud z Dvāraky, tam je jiná nálada.“ Myslím, že víte jaká je ve Dvārace nálada bázně a úcty, protože Kṛṣṇa je tam králem. Ve Vṛndāvanu je Kṛṣṇa pasáčkem krav, je přítelem a nejdražším předmětem lásky pro každého. Nārada Muni řekl Gopkumārovi: „Musíš jít zpátky na planetu Zemi a chantovat ve Vṛndāvanu. Oddaný si pomyslel: „To znamená, že jako *jīva* budu muset poklesnout z duchovního světa a sestoupit dlouhou cestu až na Zemi do Vṛndāvanu?“ Proto chtěl vědět: „Jak se tam dostanu?“ Nārada Muni řekl: „Zavři oči.“ On to udělal a pak slyšel: „Teď je otevři.“ Když otevřel oči, tak byl ve Vṛndāvanu. To je smysl toho, co je absolutní, není odděleno časem. Je to velmi hezký příklad. Není rozdíl mezi pozemským Vṛndāvanem a duchovním městem, jsou jedním. Zde je jedinečně ukázáno na konci *Bhagavatāmṛty*, když Gopkumār zpíval svaté jméno ve Vṛndāvanu a v jednu chvíli pak potkal Pána Kṛṣṇu a pasáčky s kravami a Kṛṣṇa ho vzal s Sebou domů. Není řečeno, že by musel jít na jiné místo, opustit pozemský Vṛndāvan a cestovat v časoprostoru do duchovního Vṛndāvanu. Co Sanātana Gosvāmī vysvětluje je, že si Gopkumār začal být vědom, že Kṛṣṇovy zábavy probíhají právě tam. Kṛṣṇa ho vzal domů a poobědval s ním. Tak začali jejich zábavy. Můžeme pochopit, co je absolutní – absolutní rozmanitost. Je v duchovním světě rozmanitost? Ano, ale není oddělená časem. Jako není oddělen časem a prostorem současný pozemský Vṛndāvan od duchovního Vṛndāvanu. Také není rozdíl mezi saṅkīrtanovým hnutím, jaké můžeme vidět dnes a Caitanyovou *saṅkīrtan līlou*. V *Caitanya-Bhāgavatē* je řečeno: „Oddaní mají veliké štěstí, můžou vidět Gaura līlu právě teď.“ Není oddělena časem a prostorem. Není to tak, že Pán Caitanya projevil své zábavy před 500 lety a my jsme od těchto zábav odděleni. Ale pochopit to může jen ten, kdo má štěstí, *bhagyavān*. Ten, kdo ho nemá si myslí, že je oddělen časem. Jak můžeme získat toto štěstí?

Jeden učelec Sanka, *brāhmaṇa* z Indie se procházel po břehu řeky Godāvarī. Najednou ho přepadl loupežník, upřel na něho velice hrozivý pohled. Sanka se ho zeptal: „Co ode mě chceš?“ Loupežník řekl: „Chci tvůj majetek, jestli mi ho nedáš, tak si vezmu tvůj život.“ Sanka na to: „Já jsem *brāhmaṇa*, nic nemám.“ Lupič mu nevěřil: „Vy darebáci vždycky něco schováváte, radši se podívám.“ *Brāhmaṇa* měl na krku *kavacu* a loupežník řekl: „Dej mi to!“ Ohmatal mu zlatý pás a našel tam pár mincí, pak mu vzal jeho vrchní oděv, nechal mu jen *dhotī*. Sebral mu i sandále a pak ho nechal jít.

Brāhmana šel po písčitém břehu té řeky a protože pražilo polední slunce, písek ho páčil do nohou. Sanka tedy musel sundat své *dhoī* a zůstat jen ve spodním prádle. Natáhl *dhoī* před sebe, přešel tu krátkou vzdálenost a pak ho zase přehodil dopředu. Takto se chránil před horkým pískem. Loupežník to viděl a vrátil se zpátky, protože cítil soucit a vrátil mu jeho sandále. *Brāhmana* řekl: „Ty nejsi tak špatný, jak vypadáš. Mám určitou moc, můžu vidět tvou minulost a budoucnost.“ Loupežník začal být zvědavý: „Prosím řekni mi, co byla moje minulost.“ *Brāhmana* odpověděl: „Ve svém minulém životě jsi byl také *brāhmana* a během času, který jsi strávil na Zemi, jsi byl celkem zbožný. Potom ses oženil, usadil a nějakým způsobem si vyvinul zálibu v prostitutkách. Když jsi tím utrácel spoustu peněz, tvoje žena ti byla stále věrná a dokonce když jsi umíral na nějakou nemoc, kterou jsi dostal od prostitutky, pořád se o tebe starala. Jednoho dne ti dávala do úst *āyurvedský* lék a ty šílený bolestí jsi jí ukousl prst. Po tvé smrti ti dokonce postavila hranici, na které spálila tvé tělo a shořela s ním. Za své hříchy ses musel narodit jako loupežník, ale protože jsi byl kdysi zbožný *brāhmana* a měl jsi počestnou manželku, bylo ti umožněno setkání se mnou. V příštím životě budeš mít také nízké zrození, narodíš se jako lovec, potkáš však sedm *ṛṣiů*, kteří tě osvobodí od všech tvých hříšných reakcí.“

Loupežník se tedy narodil v dalším životě jako lovec. Jeho otec byl mudrc, ale matka byla mystický had, který může přijímat lidskou podobu. Jakmile ho porodila, nechala ho v lese, kde ho vychovávali lovci. Když vyrostl, oženil se a měl spoustu dětí, které nemohl uživit a tak se stal opět loupežníkem. To je jako když má někdo vedlejší zaměstnání. Nejenom že zabíjel zvířata, ale když přišel do lesa nějaký člověk, připravil ho o jeho veškeré bohatství. Jednou uviděl přicházet sedm zářících osobností. Nepamatoval si co mu říkal *brāhmana* Sanka a myslel si: „Dneska mám ale štěstí, přichází sem dokonce sedm lidí, všechny je oloupím.“ Postavil se na cestě s napnutým lukem a mířil na ně šípy: „Stůjte a dejte mi všechno své vlastnictví.“ Oni na něho byli velice mírní: „Nemusíš být tak agresivní, my jsme přišli právě proto, abychom ti dali všechno co máme.“ Lupič sklonil svůj luk: „Opravdu? To mi ještě nikdy nikdo nenabídl.“ Oni řekli: „Ano, je to tak, nežli ti to však dáme, musíš nám zodpovědět pár otázek. První je, proč děláš všechny tyto hříchy? Žiješ ze zabíjení zvířat a navíc jsi se stal loupežníkem. Výsledkem všech tvých hříchů je, že ti *karma* předurčuje, abys šel do pekla. Čekají tě velmi kruté reakce. Proč to děláš?“ On odpověděl: „Mám manželku, osm dětí a deváté na cestě. Jsem pán domu a musím všechny udržovat.“ *Ṛṣiové* na to: „Ó dobře, ale přijmou tvá manželka a tvé děti část reakcí? Děláš všechny hříchy pro ně, když jim navrhneš, že se o ně s nimi rozdělíš, všechny na deset dílů, včetně toho dítěte, co se má narodit, budou s tím souhlasit? Nechají ti jenom jednu desetinu?“ Lupič váhal: „Ó to nevím, půjdu se jich domů zeptat.“ „Dobře, my tady počkáme.“ Vrátil se domů a vysvětloval, jak potkal sedm mudrců, kteří mu položili otázku: „Milá ženo a děti, jaká je vaše odpověď?“ Rodina jednohlasně: „Ne, ne, ne žádné reakce nepřijmeme.“ To ho velice šokovalo: „Na co potom je tento rodinný život? Myslel jsem, že mě mají rádi a já je. Vidím, že jsou sobectví darebáci a to znamená, že já budu asi také takový darebák.“ S velkou hanbou a pokorou šel zpět k mudrcům: „Ne, oni nepřijmou žádnou mou reakci.“ *Ṛṣiové* mu řekli: „Nemyslíš, že je to hrozná situace?“ „Ano“, odpověděl „úplně zbytečně jsem dělal tolik hříchů.“ Mudrci mu sdělili, že dnes přišli proto, aby mu ukázali, jak se těchto reakcí zbavit. Lovec pochopil: „Ano, to je ta nejdrahocennější věc - co bych měl dělat?“

Oni mu dali radu: „Žil jsi ze smrti, zabíjel jsi tolik zvířat (v sanskrtu je jedno slovíčko pro smrt – *mara*). Jenom se tady posad a zpívej *mara, mara ...*“ Poslechl je a chantoval tak dlouho až kolem něho mravenci postavili velkou horu. V sanskrtu se říká mraveništi *valmīkā*. Když se mudrci po čase vrátili, uklidili celé to mraveniště a řekli mu: „Teď jsi mudrc, jsi Muni, očistil jses od všech hříchů a budeš se jmenovat Valmīki Muni.“ Poznámkami na okraj, jak může člověk dosáhnout štěstí ze *sādhu sangy*, dobré společnosti. Valmīki Muni pokračoval dál ve zpívání svatého jména Rāma. To přitáhlo ještě více štěstí. Později za ním přišel Nārada Muni. Valmīki Muni mu dával otázky a tak od něho uslyšel celou *Rāmāyaṇu*. Vyprávění šlo přímo do jeho srdce, neustále vzpomínal na úžasnou *līlu* Pána Rāmacandry. Stal se tím úplně posedlý. Jednou při zpívání svatého jména, když seděl pod stromem a nad ním párek ptáků, přišel lovec a zastřelil samce. Samička začala žalostně naříkat. Valmīki Muni byl sám před tím lovec a rozzlobeně proklat toho lovce: „Ty hříšníku, který zabíjíš nevinné ptáky, když spolu sedí na stromě, ať zhyneš!“ Když tu kletbu pronesl, vyšla z něho v krásné básnické podobě. Byl z toho velice překvapený, protože dříve jenom lovil a s poezií neměl nic společného. Hluboce přemýšlel, jak se to mohlo stát. Divil se: „To je tak krásná sanskrtská poezie a vyšla z mých úst v podobě kletby.“ Prvním pravidlem sanskrtské poezie je, že předmět by měl být příznivý a nikoliv nepříznivý jako kletba. Byl z toho nešťastný. Objevil se před ním Pán Brahmā, který mu vysvětlil ten krásný poetický verš úplně jiným způsobem, neboť sanskrt je tak úžasný jazyk, že se dá vyvodit mnoho významů ze seskupení nějakých slov použitím různých gramatických pravidel. Brahmā řekl: „Ten verš, jenž si pronesl vlastně není kletba, je nářkem manželky Rāvany, viděla, jak Pán Rāma zabil jejího muže.“ Brahmā poželhal Valmīkimu: „Ty můžeš recitovat tisíce a tisíce veršů, které popisují zábavy Pána Rāmacandry.“ Takto se stal Valmīki Muni autorem *Rāmāyaṇy*. Co je úžasné a absolutní, že jednou, když skládal *Rāmāyaṇu*, přišla do jeho *āśramu* Sītadeví. Vysvětlila, že ji její manžel Rāma poslal pryč. Sīta se vrátila do Ajodhy, tam měl jeden člověk problémy se svojí manželkou a stěžoval si příteli, který mu říkal: „No to víš, to je Ajodha - tady má i Pán Rāma potíže, Sīta mu odešla s jiným mužem, pak se zase vrátila a On ji přijal. Měl bys i ty svou ženu přijmout, i když to není v souladu s náboženskými pravidly.“ Pán Rāmacandra chodíval v převleku po městě a poslouchal, o čem mluví jeho oddaní a tohle také slyšel. Došel tak k závěru, že lidé k Němu ztrácí úctu jako ke králi, protože přijal zpátky svou manželku. Lakṣmanovi řekl, aby Sītu odvedl do *āśramu* Valmīkiho. V tu dobu byla právě těhotná, pak porodila dva syny: Lavu a Kušū. Valmīki Muni z nich udělal zkušené recitátory *Rāmāyaṇy*. Když jim bylo přes deset let, vrátili se do Ajodhy k Pánu Rāmacandroví. Je úžasné, jak se Valmīki svou službou *Rāmāyaṇě*, kterou vyslechl od svého duchovního mistra a sepsal ji, stal také její součástí. Lidé si mohou pomyslet: „Jak je možné, že když je Valmīki autorem *Rāmāyaṇy*, tak v ní také vystupuje?“ To znovu ilustruje povahu Absolutního. Jestliže sloužíme věčnému poselství Boha v saṅkīrtanovém hnutí, tak se jednou nalezneme v *līle* s Caitanyou Mahāprabhuem. Valmīki

byl lupič a lovec, ale když potkal svatou společnost začal sloužit *Rāmāyaṇě* a stal se její částí. Śrīla Prabhupāda říkal, že činnosti ISKCONu jsou dodatečné kapitoly *Śrīmad-Bhāgavatamu*. Někjaké otázky?

Otázka: Kṛṣṇa říká, že na Kurukṣetre pohltil všechny, kdo se Mu neodevzdají. Znamená to, že všichni byli démoni?

Odpověď: Někteří byli jistě ovlivněni démonskou povahou. Všichni měli velké štěstí, že opouštěli tělo v Kṛṣṇově přítomnosti. Praotec Bhīṣma nebyl démon, byl čistý oddaný. Prabhupāda vysvětlil, že Bhīṣma byl někdy ovlivněn Duryodhanou, který je popsán jako jiný projev osobnosti Kaliho. Praotec Bhīṣma byl na straně proti Arjunovi kvůli silnému vlivu Duryodhany. Z konečného hlediska je to zábava Pána a jeho oddaných.

Otázka: není rozumět

Odpověď: Kṛṣṇa se o tebe stará, nemůžeš to zařídit nějak sám. Měl bys jednoduše sloužit Kṛṣṇovi. Tím zařídíš spojení z tvé strany. Kṛṣṇa je s tebou ve spojení pořád, ale my ho musíme opět navázat pomocí oddané služby.

Otázka: není rozumět

Odpověď: Spojení s Kṛṣṇou je možné navázat jenom ve Vṛndāvanu, přitom součástí Gaura lily je to možné kdekoliv po celém světě. Je to milost Pána Caitanyí. V Kali-yuze může kdokoliv vstoupit do duchovních zábav.

Otázka: není rozumět

Odpověď: I v duchovní oblasti je úplná rozmanitost. Je to rozdíl mezi tebou a jiným oddaným. To znamená, že jeden z vás musí být démon.

Otázka: Můj problém se týká pravidelného čtení *Śrīmad-Bhāgavatamu*.

Odpověď: Máš problém s pravidelným jedením? Nejíš každý den? Jíš sice v různou dobu, ale proč bys stejně nemohl číst v různou dobu? Když můžeš denně jíst, proč nemůžeš denně číst? Když si někdo myslí, že je tohle tělo, pak je jedení pro něj moc důležité. Nikdy se toho nezřekne. Číst znamená žít duši, jestli ti není jasné, že nejsi toto tělo, ale duše, pak jenom jíš a nemáš problémy se čtením. Abychom dostávali duchovní výživu a mohli duchovně růst, musíme číst knížky Śrīly Prabhupādy. Když nemáš problémy s krmením těla, neměl bys mít ani problémy s krmením duše. Co víc mohu říct?

Śrīla Prabhupāda ki jay!